

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Rolf Åkerstedt, räddningstjänsten.

SYFTE

Fastställa brandorsak, varför rökspridning till övriga lägenheten?

HÄNDELSEFÖRLOPP

Larm inkom klockan 19:36 om en lägenhetsbrand på bottenvåningen. Vid brandförsvarets framkomst möts de av en fullt utvecklad lägenhetsbrand med lågor ut genom fönster i en lägenhet på bottenvåningen. X-stads brandstation hade en styrka ute som fanns ca 500 meter därifrån. Vid framkomst stod kraftiga lågor ur ett fönster på bottenvåningen på baksidan av adressen. Lägenhetsdörren står på vid gavel, lågor slår ut i trapphuset och kraftig rökutveckling finns i hela trapphuset. Samtidigt som rökdykarna tränger in i lägenheten så släcker resterande manskap utifrån via fönstret på baksidan. När detta sker kommer det folk som spontant utrymmer och skriker att flera lägenheter är rökfyllda, och folk som finns inne inte kan andas. Trapphuset är fortfarande kraftigt rökfyllt och flera personer i området har haft telefonkontakt med människor som är kvar i lägenheter längre upp i trapphuset, det är också kraftigt med rök i lägenheterna ovanför. Man kan inte komma ut via trapphuset och man tvingas ligga på golvet för att kunna andas. Barn som är ensamma i en lägenhet på plan 5 ringer ut till pappan som befinner sig på gården och säger att dom har svårt att andas och att dom kräks av rökpåverkan. En annan person meddelar att det på plan tre bor en rullstolsbunden astmasjuk dam som har rök i lägenheten och som mår dåligt. Ett antal människor har dessutom ställt sig ute på balkongerna för att undkomma röken. På gården uppehåller sig ett stort antal människor.

Beslut i stort blir att utrymma samtliga lägenheter i trappuppgången. I brandlägenheten är det inte helt släckt men den lämnas utan åtgärd för tillfället och all personal sätts in för utrymning. Två man från höjdfordonet sätts omedelbart in för att kontrollera trapphuset. X-stads rökdykare söker av lägenheter från plan 5 och uppåt och Z-stads rökdykare (första förstärkande enhet) sätts in för att söka av lägenheterna från plan 5 och nedåt. Man öppnar dessutom alla trapphusfönster vilket får mycket bra effekt. Trapphuset blir snabbt så pass rökfritt att evakuering kan ske via trapphuset. Ventileringen av trapphuset verkar också ha effekt på röken i lägenheterna. Rökfyllnaden i lägenheterna minskar också relativt snabbt. Höjdfordon backas in framför porten med uppgiften att plocka ner de människor som står på balkongerna. Polisen spärrar av gårdsplanen och avlägsnar ett stort antal människor som samlats där. Insatsen avslutas med att Z-stads rökdykare släcker kvarvarande glödbränder i brandlägenheten. Utrymda boende som andats in rök tas om hand av ambulans- och akutbilspersonal i anslutning till gårdshuset utanför porten. Övriga utrymda och andra berörda (anhöriga m fl) samlas av polisen i en kvarterslokal i intilliggande hus. Polisen registrerar 13 evakuerade personer varav 8 förs till sjukhus, 6, varav 2 barn med sina mammor, med rökskador. Troligen har även några boende utrymt själva och tagit sig till grannar eller anhöriga utan att registreras av polisen. Totalt kontrolleras och genomsöks 16 lägenheter, samtliga i trappuppgången, av rökdykare.

UNDERSÖKNING

Lägenheten som har brunnit ligger på bottenvåningen i ett 8-vånings flerbostadshus. Lägenheten är i två plan varav det ena i källarvåning. Lägenheten är uppdelad på fem rum och kök. Tre rum och kök är på bottenvåning och två rum är i källarvåning. Brandskador finns att finna i ett av sovrummen på bottenvåningen. Dessa brandskador går ut lite i vardagsrummet som ligger intill detta sovrum. Övriga delar av bottenvåningen är sot- och rökskadade. Källarvåningen har endast

rökskador. Trapphuset som ansluter i bottenvåningen är rök- och sotskadat. Enligt uppgift har dörren varit öppen till trapphuset under branden. I sovrummet på bottenvåningen finns det kraftiga brandskador i anslutning där det enligt uppgift har stått ett altare. På altaret har det funnits ljus som enligt uppgift från lägenhetsinnehavaren varit tända, men därefter släckts när man gått från rummet. Inga el-artiklar eller el-sladdar fanns att finna i området runt altaret. Inga elrör eller väggkontakter fanns i anslutning till detsamma. I sovrummet finns djupare kolningsskador vid golvet samt vid golvlistan som var i området. I övrigt i rummet finns det kolningsskador som avtar ju längre från altaret man kommer. Fönsterrutan i sovrummet var borta. Röken har enligt uppgift spridit sig till flera lägenheter i trapphuset då dörren har stått öppen under branden. Enligt fastighetsskötaren så skall det råda övertryck i trapphuset samt undertryck i lägenheterna. Rök har även spridit sig via ett schakt som går genom hela fastigheten från bottenvåningen upp till vindsbjälklaget. Detta schakt som är beläget i köken under diskbänken är inte brandavskilt mellan bottenvåning och vind. En lucka finns under diskbänk som sitter med två träskruvar. Luckan är två gipsskivor av storlek 13 mm styck. Denna lucka är fäst i träreglar som finns i schaktet. I vissa lägenheter är denna lucka bortskruvad. Enligt uppgift från polisen skulle lägenhetsinnehavaren ha varit ute en kort stund. När innehavaren kom tillbaka möttes han/hon av svart bolmande rök i ytterdörren. Blev då rädd och sprang ut på gården varvid dörren stod öppen.

SLUTSATSER

Primärbrandområdet är bestämt till platsen där altaret stod. Eftersom ingen annan anledning till branden kunnat påvisas får det anses som troligt att någon glömt att släcka ljuset som på något vis antänt altaret. Branden har sedan utvecklats och skapat ett övertryck i lägenheten. När dörren sedermera lämnats öppen har brandröken tryckts ut i trapphuset och via trapphuset in genom lägenhetsdörrarna i samma trapphus. Rök har även spridits via schaktet som fanns i köket under diskbänken, dock i väldigt lite omfattning i detta fall.

ERFARENHETER

Samma problem med otätheter i dörrar som läckt in brandrök har inträffat tidigare i regionen. Här kanske någon form av tillsyn bör införas i framtiden. Särskilt på objekt som är lite äldre. Kanske en uppgift i framtiden för brandstyrkorna. Att dörrar och schakt läcker in rök i lägenheter ställer inte bara till problem för de människor som vistas i lägenheterna. Det ställer även till problem för räddningsledaren som måste ta hänsyn till att folk blir oroliga, och måste evakueras med hjälp av rökdykare och stegbilar alt. hävare. Här går det åt mycket resurser i form av brandmän och material. Om dessa dörrar och schakt vore täta kunde räddningsledaren koncentrera sig på primärbranden på ett helt annat sätt, vad det gäller nyttjande av personal och material. En större säkerhet för både tredje person samt för den enskilde brandmannen skulle uppnås, även restvärdeskostnaderna kunde hållas betydligt billigare. Schakten som hittades under diskbänken är troligtvis ganska vanligt förekommande i hus byggda under denna period (sjuttioalet). Det kan vara ett problem som räddningsledaren har att ta hänsyn till under en brand. Om det skulle vara en vindsbrand så kan exempelvis tjära om det är tjärpapp på taket rinna genom detta schakt, och sprida brand vidare på detta sätt nedåt i fastigheten. Dagen efter branden inkommer ännu en brand i samma område. I portgången bredvid på andra våningen börjar en brand på spisen som vid brandförsvaret framkomst hade självlocknat. Här upptäckts att rök hade spridits till ovanliggande lägenhet via schaktet under diskbänken.